

Nr 390

Av herr **Wahrendorff m. fl.**, rörande användningen av benämningen *glass*.

I motioner till 1958 års riksdag yrkades på sådan ändring av livsmedelsstadgan att benämningen *glass* skulle förbehållas *glass* vid vars tillverkning som fettämne endast använts mjölkfett. I motionerna yrkades därjämte att särskild benämning skulle införas vid försäljning av annan *glass* så att varje möjlighet till förväxling undanröjdes. I sitt utlåtande i anledning av motionerna refererade utskottet bl. a. uppgifter om utländska bestämmelser på området. Av detta framgick att gemensamt för de nordiska grannländerna är att *glass* som tillverkas med annat fettämne än mjölkfett eller utan fettämne skall ha en benämning som klart anger detta förhållande. Detta sker t. ex. genom att beteckningen *margarin fogas* före ordet »*glass*» eller före »*is*» eller också att »*glass*» resp. »*is*» icke ingår i benämningen för varan. I utskottsutlåtandet refererades vidare till engelska förslag till bestämmelser, som sedermera införts att gälla, enligt vilka *glass* vars fett uteslutande härstammar från mjölk skall benämnas »*dairy ice cream*» eller »*milk ice*» beroende bl. a. på fetthalten.

Sedan ovannämnda motioner, vilka icke föranledde någon riksdagens åtgärd, behandlats har frågan kommit i ett väsentligt annat läge, vilket motiverar att den på nytt upptages till prövning. Vårt land har anslutit sig till konventionen om upprättande av Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA), och det finns anledning förmoda att detta vidgade handels-samarbete kommer att taga sin början från den 1 juli 1960. Detta kan bl. a. med stor sannolikhet innebära att import av *glass* upptages i varje fall från Danmark, Norge och Storbritannien. Dessa tre länder har som ovan nämnts redan genomfört sådana bestämmelser, att särskilt namnskydd tillförsäkrats *glass* vars fett uteslutande härstammar från mjölk. Genom bl. a. de lägre lönekostnader som tillverkarna i dessa länder har att räkna med i jämförelse med tillverkarna i Sverige kan *glassen* från dessa länder exporteras till mycket konkurrenskraftiga priser. *Glassimporten* till Sverige kan i första hand väntas ske i form av chokladöverdragen *glass*, då denna enligt konventionen skall anses som industrivara, men även annan *glass* torde kunna komma i fråga. Avgörande härför blir hur föreskriften i konventionen skall tolkas, att som jordbruksvara skall anses »till annat nummer ej hänförliga beredda näringsmedel, med väsentligt innehåll av fett, ägg, mjölk eller spannmål med undantag av *glasspulver* och *puddingpulver*».

Det finns i detta sammanhang ingen anledning att ingå på importfrågan i och för sig. Vad som i detta sammanhang bör uppmärksammas är emellertid, att från ovannämnda tre EFTA-anslutna stater kommer att kunna importeras glass för att försäljas här i landet under benämning som inte får användas i hemlandet på grund av de där gällande bestämmelserna med syfte att rikta konsumenternas uppmärksamhet på varans sammansättning. Denna bristande överensstämmelse i de bestämmelser som reglerar handeln med glass måste betraktas som klart otillfredsställande inför den förändrade marknadssituation som redan under innevarande år kan väntas uppstå. Detta talar för att ett särskilt skydd för benämningen glass införes eller i varje fall att särskild upplysningsplikt om fettsammansättningen i saluförd glass ålägges tillverkarna.

Ordet glass har visserligen hittills använts som allmänt vedertagen beteckning för en viss varutyp utan att detta inneburit någon bestämning av varans ingredienser eller kvalitet. Detta allmänt vedertagna språkbruk har emellertid inneburit påtagliga nackdelar för konsumenterna, som på så sätt inte varit tillförsäkrade ens en grundläggande information om varans ursprung, som dock särskilt i vad angår glass måste sägas vara avgörande för dess kvalitet.

I tidigare diskussion i frågan har framhållits att många glasstillverkare vid införande av ett särskilt med ursprunget förknippat namnskydd obehörigen skulle hindras i sin näringsutövning och tvingas antingen övergå till fabrikation av glass med mjölkfett eller att ändra inarbetade firma- och varubeteckningar, vari ordet glass ingår. Detta kan förefalla oavvisligt. Det bör dock i sammanhanget erinras om att svensk lagstiftning redan tidigare godtagit principen att näringsutövare får rätta sin firma och sina varubeteckningar så, att de inte ansluter sig till vad som på grund av särskilda förhållanden anses förtjänt av speciellt skydd. Som framgår av 63 § 1 mom. livsmedelsstadgan får margarinvara icke utbjudas eller försäljas under angivande av att varan härrör från en tillverkare i vars firma ingår ord som enligt lag är förbjudet för margarinvara. Livsmedelsstadgan meddelar vidare förbud mot att saluföra eller utbjuda margarin under vissa beteckningar. Svensk lagstiftning har med andra ord redan godtagit principen om upplysningsplikt genom varubenämning trots att vid smörskyddets tillkomst vissa då allmänt utnyttjade benämningar blev otillåtna.

Sedd mot bakgrund av vad som ovan anförts beträffande den nya situation som kan uppstå i och med att frihandelskonventionen den 1 juli 1960 väntas träda i kraft, kan inte heller den frivilliga kvalitetskontroll som införts genom den s. k. runmärkningen av glass sägas fylla kravet på konsumentupplysning. Runmärkningen av glass grundar sig på en särskild kvalitetskontroll som enligt av statens jordbruksnämnd meddelade föreskrifter sker vid Svenska kontrollanstalten för mejeriprodukter och ägg.

Förutsättningen för runmärkning är att som enda fettillsats använts mjölkfett. Det torde emellertid vara förenat med betydande svårigheter att hos konsumenterna i avgörande utsträckning sprida kännedom om denna frivilliga kvalitetskontroll. Dessutom kvarstår det faktum att den svenska runmärkningen inte ansluter till det namnskydd som andra medlemsstater i EFTA genomfört.

Under hänvisning till vad som ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om sådan ändring av livsmedelsstadgan att med tillämpning från den dag då konventionen angående upprättande av Europeiska frihandelssammanslutningen träder i kraft glass, vid vars tillverkning använts annat fettämne än mjölkfett eller som framställts utan fettämne, icke må saluföras eller utbjudas under annan benämning än att förhållandet därav klart framgår, exempelvis genom att beteckningen margarin eller motsvarande skall fogas före ordet »glass» eller före ordet »is» eller också så att »glass» resp. »is» icke får ingå i benämningen för varan.

Stockholm den 26 januari 1960

Harry Wahrendorff

Manne Ståhl

Göran Petterson